

Česko má nejvíc dětí žijících mimo rodinu. V ústavech končí i ty nejmenší

Česko patří mezi poslední země Evropy, kde mohou být děti do tří let umísťovány do kojeneckých ústavů. I obecně máme nejvíce chlapců a dívek ve výchovných institucích, celkem přes šest a půl tisíce. Tyto děti by podle odborníků měly být spíše v rodinách. Tématu se věnuje také letošní konference ISPCAN.

Na Slovensku platí zákaz umísťovat děti do šesti let jinam než do pěstounské rodiny. V Česku přitom stále fungují kojenecké ústavy, kam míří miminka i batolata. Dohromady je v kojeneckých ústavech, určených pro děti do tří let, a dalších zařízeních, kam se umísťují děti do šesti let, přes 2200 předškoláků.

Podle psychologů přitom děti v tak nízkém věku do výchovných institucí vůbec nepatří. *„Pro zdárný vývoj potřebuje dítě výlučný a vzájemně uspokojivý vztah s dospělou osobou. Děti, které tuto možnost nemají a vyrůstají v ústavní péči, mají více zdravotních obtíží, jsou v životě méně úspěšné a spokojené, mají vyšší tendenci například k nezaměstnanosti, rozvodům, ale též k páchání trestné činnosti. To jednoznačně a bezpochybně dokládají domácí i zahraniční studie,“* říká psycholog a předsedající kongresu ISPCAN Radek Ptáček.

„Vycházíme jednoznačně jako země s nejvyšším podílem dětí žijících mimo svou původní rodinu, bez ohledu na formu náhradní výchovné péče, do které jsou děti umístěny,“ doplňuje Terezie Pemová, sociální pracovnice z Národního institutu pro děti a rodinu.

Zatímco ve Velké Británii nebo Spojených státech amerických je takových dětí asi šest na tisíc, u nás je počet dvojnásobný. Každým rokem navíc mírně narůstá, za posledních deset let se zvýšil o deset tisíc.

Mimo svou rodinu žije v tuto chvíli zhruba 25 tisíc českých chlapců a dívek, více než 6500 z nich je v institucionální péči a o zbytek se starají pěstouni. Nejčastěji jde o příbuzné, u profesionálních pěstounů je jen asi 500 dětí.

I přesto, že se situace zlepšuje a do pěstounské péče míří stále více dětí, téměř neubývá těch v institucích. *„Počet dětí v ústavech klesá pomaleji, než narůstá počet dětí v náhradních rodinách. Neplatí proto, že by už děti nemířily do institucí, ale rodin,“* říká Pemová.

Česká republika však nečelí kritice jen kvůli počtu ohrožených a opuštěných dětí, ale také kvůli roztržitosti péče o ně. Na starost ji mají hned tři resorty. Pěstouni, zařízení pro okamžitou pomoc a obecně ochrana dětí spadají pod ministerstvo práce a sociálních věcí, instituce pro děti do tří let pod ministerstvo zdravotnictví a resort školství zase vede domovy pro děti nad tři roky.

Ke sjednocení péče o děti žijící mimo rodinu nebo zrušení kojeneckých ústavů zatím nepomohly petice, které podepsaly tisíce lidí, ani apely odborníků. Konec domovů pro děti do tří let v minulosti projednávalo několik vlád, žádná z nich ale návrh nepřijala. Zákaz umísťovat malé děti do institucí nechystá resort ani nyní. Podle národní strategie z roku 2012 měl přitom už čtyři roky platit.